

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти

Кафедра товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Митна справа»

на 2025-2026 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	1 курс, 1 семестр
Освітня програма/спеціалізація	Товарознавство та експертиза в митній справі
Спеціальність	D7 Торгівля
Галузь знань	D «Бізнес, адміністрування та право»
Ступінь вищої освіти	магістр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Рачинська Зоя Павлівна

старший викладач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи

Контактний телефон	+38-050-98-27-645 +38-067-10-51-625
Електронна адреса	zojar87@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.tpt.puet.edu.ua он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування знань і навичок у студентів щодо прийняття управлінського рішення для виходу підприємства на конкретний зовнішній ринок, урахування особливості митно- тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності; організації і здійснення митного контролю та митного оформлення при переміщенні товарів і транспортних засобів; розміщення товарів і транспортних засобів у певні митні режими залежно від мети переміщення; набуття практичних навичок щодо здійснення митного контролю та пропуску через митний кордон України окремих видів товарів, а також предметів і транспортних засобів, що належать громадянам України, організаціям та особам, які користуються на території України митними пільгами.
Тривалість	5 кредитів СКТС. 150 годин (лекції 12 год., практичні заняття 28 год., самостійна робота 110 год)
Форми та методи навчання	Лекції (бесіди. роз'яснення, інструктування, коментування) та практичні заняття в аудиторії (усні та письмові вправи, ілюстрування, демонстрування, ділові ігри, тестування), самостійна робота поза розкладом (ссе)
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять: обговорення матеріалу занять: виконання навчальних завдань: доповіді та їх обговорення: тестування: поточна модульна робота Підсумковий контроль: ПМК
Базові знання	Наявність широких знань з зовнішньоекономічної діяльності , мінного регулювання, декларування товарів
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
РН02. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва та торгівлі та розробляти заходи щодо їх вирішення. РН05. Вміти професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва та торгівлі. РН06. Розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність. РН07. Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва і торгівлі. РН09. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької та торговельної діяльності. РН12. Вміти глибоко аналізувати проблеми та розв'язувати складні завдання у галузі митної справи. РН13. Проводити експертну та митну діяльність при здійсненні експортно -імпортних торговельних операцій.	ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). СК 1. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких та торговельних структур. СК 2. Здатність проводити оцінювання продукції, товарів і послуг в підприємницькій та торговельній діяльності СК 6. Здатність демонструвати поглиблені знання щодо особливостей пропуску та оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України.

Тематичний план навчальної дисципліни «Митна справа»

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Тема 1. Інтегрування митної системи України до світової митної системи.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Проаналізуйте загальносвітову тенденцію щодо мита на імпорتنі товари та ставки мита щодо імпорتنих товарів в Україні. Сформулюйте етапи еволюції інтеграційних процесів та зазначте специфіку їх митного регулювання. Результати представте у вигляді короткої аналітичної доповіді.
Тема 2. Зона вільної торгівлі між Україною та ЄС.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	На основі вивчення глави 3 «Технічні бар'єри в торгівлі» проаналізуйте наслідки для бізнесу, державного сектору та домогосподарств використання положень: гармонізації технічного регулювання, стандартів та оцінки відповідності; вимог щодо обов'язкового маркування та етикетування. Охарактеризуйте програми допомоги Україні з боку Європейського союзу в контексті секторальної державної підтримки та реалізації проектів технічної (експертної) допомоги. Завдання необхідно виконати у вигляді короткої аналітичної доповіді.
Тема 3. Рамкові стандарти забезпечення безпеки і спрощення процедур міжнародної торгівлі.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Користуючись мережею Internet охарактеризуйте реформування та модернізацію митної служби країни, яка прийняла Рамкові стандарти. Завдання необхідно підготувати у вигляді короткої аналітичної доповіді
Тема 4. Здійснення митними органами контролю та окремими видами діяльності	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання	Опрацювати правові норми статусу УЕО, що визначені у міжнародних документах, при цьому звернути увагу на основні розбіжності:

підприємств.	навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Міжнародна конвенція «Про спрощення та гармонізацію митних процедур»; Рамкові стандарти безпеки і спрощення міжнародної торгівлі. Завдання необхідно підготувати у вигляді порівняльної
Тема 5. Технологічні схеми здійснення митного контролю транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними, у пунктах пропуску через державний кордон	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	На основі вивчення чинних нормативно-правових актів, проаналізуйте організацію міжнародних автомобільних перевезень в системі МДП, приділивши увагу наступним питанням: правові основи регулювання міжнародних автоперевезень вантажів; умови та механізми прийняття автоперевізників в категорію учасників Асоціації процедури МДП; правила користування книжкою МДП; порядок митного оформлення книжки МДП.
Тема 6. Сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	На основі вивчення нормативно-правових актів та інформаційних джерел мережі Інтернет дайте письмово відповіді на поставлені питання з проблеми «Торговельна марка як об'єкт права інтелектуальної власності»: класифікація торговельних марок та їх правове значення; порядок одержання свідоцтва України на знак для товарів і послуг; припинення правової охорони торговельної марки; захист прав власників свідоцтва на знак для товарів і послуг
Тема 7. Порядок переміщення лікарських засобів через митний кордон України.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	На основі чинних нормативно-правових актів, проаналізуйте порядок проведення підтвердження відповідності умов виробництва лікарських засобів вимогам належної виробничої практики. Проаналізуйте механізм державного контролю якості лікарських засобів, що ввозяться в Україну, який здійснюється з метою недопущення обігу фальсифікованих, неякісних та незареєстрованих лікарських засобів. Результати роботи представте у вигляді блок-схеми.
Тема 8. Митне оформлення вантажів гуманітарної допомоги.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	На основі аналізу чинних нормативно-правових актів, які регламентують механізм митного оформлення вантажів з гуманітарною допомогою складіть пам'ятку волонтерам, благодійним фондам та громадським організаціям, що надають гуманітарну допомогу в Україну.
Тема 9. Особливості митного оформлення лісоматеріалів.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	На основі аналізу інформаційних джерел мережі Інтернет проаналізуйте функціонування систем контролю руху деревини в тропічних країнах. Результати роботи представте у вигляді короткої аналітичної доповіді. На основі аналізу інформаційних джерел мережі Інтернет проаналізуйте систему контролю руху деревини в країнах ЄС в контексті їх можливого використання для України. Результати роботи представте у вигляді короткої аналітичної доповіді.

Тема 10. Порядок митного оформлення іноземних інвестицій.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	На митну територію України фізичною особою - громадянином Німеччини було ввезено, як внесок цієї особи до статутного капіталу підприємства з іноземними інвестиціями, транспортні засоби з отриманням пільги в оподаткуванні ввізним митом. Проте у подальшому, після завершення митного оформлення, перевіркою, проведеною митницею, було встановлено, що зазначений громадянин Німеччини одночасно є громадянином України. У зв'язку з цим митницею було зроблено висновок про протиправне отримання звільнення від сплати ввізного мита, оскільки внаслідок наявності громадянства України така фізична особа не може вважатись іноземним інвестором у розумінні Закону про режим іноземного інвестування. На підставі відповідного акта перевірки підприємству, до статутного капіталу якого було ввезено транспортні засоби, виставлено податкові повідомлення – рішення про донарахування несплачених податкових зобов'язань та відповідних штрафних санкцій. Проаналізуйте дії митниці та встановіть їх правомірність.
Тема 11. Експортний контроль в системі міжнародної безпеки.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	На основі вивчення нормативно- правових актів та інформаційних джерел мережі Інтернет дайте письмово відповіді на пославлені питання: витоки формування режиму експортного контролю; плани всеосяжного контролю; створення міжнародної системи експортного контролю; проблема ядерного та інших видів тероризму.
Тема 12. Порухення митних правил та відповідальність за них	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Сформулюйте основні нюанси компромісу у справах про порушення митних правил. Результати представте у вигляді короткої аналітичної доповіді.

Інформаційні джерела

Основна література

1. Гребельник О. П. Митна справа : підручник. — 5-те вид., переробл. і доповн. — Київ : Центр учбової літератури, 2021. — 472 с.
2. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г., Терлецька В. О. Митна справа : підручник. — Львів : Новий Світ – 2000, 2020. — 452 с.
3. Іванова Т. В. Митна справа : практикум : навч. посіб. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. — 112 с.
4. Осадчук С. В. Митна справа : методичні рекомендації до практичних занять. — Одеса : Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2025. — 64 с.
5. Митний кодекс України : Закон України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2012. — № 44–45, № 46–47, № 48. — Ст. 552 (зі змінами і доповненнями станом на 2025 р.).

Додаткова література

1. Тимошенко О. В. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. — Київ : КНЕУ, 2022. — 268 с.
2. Котенко Т. В. Митна логістика : навч. посіб. — Дніпро : ДДУВС, 2023. — 196 с.
3. Мельник О. Г. Організація митного контролю : навч. посіб. — Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. — 210 с.

4. Закон України «Про Єдиний митний тариф» від 05 лютого 1992 р. № 2097-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 19. — Ст. 259 (зі змінами).

5. Митна політика та безпека : монографія / за ред. В. П. Горбуліна. — Київ : НАДУ, 2020. — 336 с.

Онлайн-ресурси (для практичних занять)

1. Електронна бібліотека ВНТУ : Підручник О. П. Гребельник «Митна справа» (PDF-версія). — https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/Grebelnik_2017_472.pdf

2. Офіційний сайт Державної митної служби України — <https://customs.gov.ua>

Портал Верховної Ради України (актуальна нормативно-правова база) — <https://zakon.rada.gov.ua>

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

1. Загальне програмне забезпечення до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office.

2. Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни, яке включає перелік конкретних програмних продуктів: мультимедійних презентацій, програмний засіб «Open Test 2.0».

3. Дистанційний курс в системі дистанційного навчання ПУЕТ.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти:

https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidacziyi-zdobuvachamy-vyshhoyi-osvityi-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf> Положення про повторне навчання: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-povt-navch.pdf

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття. В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf

Положення про академічну доброчесність: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плагіату: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannyavypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>;

Інфографіка (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта): <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuaczij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену: https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poloz_pro-apel_pidscontr.pdf

уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції: <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ: <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції: <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці

«Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyediyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивченням навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-5): відвідування занять (5 балів); захист домашнього завдання (5 балів); обговорення матеріалу занять (5 балів); виконання навчальних завдань (5 балів); завдання самостійної роботи (5 балів); тестування (5 балів); поточна модульна робота (10 балів)	40
Модуль 2 (теми 6-12): відвідування занять (6 балів); захист домашнього завдання (6 балів); обговорення матеріалу занять (12 балів); виконання навчальних завдань (12 балів); завдання самостійної роботи (6 балів); тестування (6 балів); поточна модульна робота (12 балів)	60
Підсумковий контроль: залік (ПМК)	
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	10
2. Науково-дослідна	Участь у наукових гуртках	10
	Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Дуже добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно достатньо
35–59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю